

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΣΑΪΤ - ΦΑΪΚ

ΜΑΜΑ!... ΜΑΜΑ!...

Σ ΗΚΩ, μικρούλη μου, θ' άργήσης στη δουλειά σου...
 Ο μουεζίνης τελείωσε πειά την πρωινή του προσευχή...

Ο Άλης είχε βρή επιτέλους δουλειά. Δούλευε σ' ένα εργοστάσιο ηλεκτρισμού εδώ και μία εβδομάδα κ' η μητέρα του ήταν πολύ ευχαριστημένη γι' αυτό.

Εκείνο τὸ πρωί, αφού τελείωσε την προσευχή της, καθώς μπήκε με τὸν καλό Θεό που είχε μέσα της στην κάμαρη του παιδιού της, ὁ Άλης κοιμόταν ακόμα κι' έβλεπε με τὰ κλειστά κι' ὠμορφα καστανά του μάτια ηλεκτρικές συστοιχίες, ακούγοντας συγχρόνως τὸ μουγκρητό ἑνὸς μοτέρ.

Ήταν κάθιδρος και τριανταφυλλένιος σὰν νὰ εἶχε αφήσει μόλις τὴ δουλειά του, κ' ἡ φτωγή του μητέρα δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸν ξυπνήσει.

Όταν τέλος ἡ σειρήνα τῆς γειτονικῆς φάμπρικας σφύριξε γιὰ τρίτη φορά, ὁ Άλης ξύπνησε και τύλιξε με τὰ μπράτσα του τὴ μητέρα του.

Ἐπειτα, ὅπως κάθε πρωί, τράβηξε τὴν κουθέρτα του ἔτσι πὸν νὰ τοῦ σκεπάσει ἔντελῶς τὸ κεφάλι και ἡ μητέρα του τοῦ γαργάλισε ἑλαφρά τὰ πόδια πὸν εἶχαν μείνει ξεσκέπαστα... Ἐάπλωσε κατόπιν στὸ κρεβάτι κοντὰ στὸ παιδί της, γελώντας σὰν κοριτσάκι κ' ὕστερα τὸ σήκωσε, κρατώντας το στὴν ἀγκαλιά της.

Ἦσαν κ' οἱ δύο τους εὐτυχισμένοι, αφού δὲν εἶχαν τίποτε ἄλλο.

Ἐπειτα πέρασαν ἀγκαλιασμένοι στὴ μικρὴ τραπεζαρία τους πὸν μύριζε φρυγανιά. Τὸ σαμοθόρι πὸν ἔβραζε ἔκανε ἕνα γλυκὸ θόρυβο. Ὁ Άλης εὐρίσκει πὸν σαμοθόρι ἔμοιαζε μ' ἕνα εργοστάσιο, ὅπου δὲν ὑπῆρχαν οὔτε δυστυχίες, οὔτε ἀπεργίες, οὔτε δυστυχήματα. Δὲν ἔβγαζε παρὰ ἄρωμα, ἀχνούς και τὴ χαρὰ τοῦ πρωῖνου.

Αὐτὸ πὸν ἄρεσε προπάντων στὸν Άλῆ τὸ πρωί, ἦταν τὸ σαμοθόρι κ' ἡ σιδερένια κανάτα τοῦ σαλεπιτζῆ πὸν στεκόταν μπροστὰ στὸ εργοστάσιο. Τοῦ ἄρεσαν ἔπισης κ' οἱ πρωῖνοι ἦχοι. Ἡ σάλπιγγα τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς τοῦ Χαλίκιογλου κ' ἡ στριγγὴ σειρήνα τῆς σάλπιγγας πὸν ἀντηχοῦσε σ' ὄλο τὸν Κεράτιο Κόλπο, ξυπνοῦσαν και κοίμιζαν ὄνειρα κι' ἐπιθυμίες μέσα του...

Ὁ Άλῆς αφού τελείωσε τὸ πρόγευμά του, φίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας του κι' ἔπειτα ἔγλειψε τὰ χεῖλη του σὰν νὰ χε φάει κάτι γλυκὸ. Ἡ μαμά του γελούσε. Συνήθιζε νὰ τὸ κάνει αὐτὸ κάθε φορά πὸν τὴ φιλοῦσε... Ὑστερα βγήκε ἔξω γιὰ νὰ φύγει. Γλάστρες με βασιλικὸ θρισκόντουσαν στὸ μικρὸ τους κῆπο. Ἀφου ἔκοψε μερικά φύλλα, ὁ Άλῆς τὰ ἔλυωσε μέσα στὴ χούφτα του, και τράβηξε γιὰ τὴν προκουμαῖα ἀνασαίνοντας τα.

Τὸ πρωί ἦταν δροσερὸ κι' ὁ Κεράτιος Κόλπος σκεπασμένος ἀπὸ καταχνιά. Στὴν ἀποβάθρα συνάντησε μερικούς συναδέλφους του. Ἦσαν πέντε παλληκάρια καλοκαμωμένα και πέρασαν ὄλοι μαζί στὴν ἀντικρυνή ὄχθη, ὅπου θρισκόταν τὸ εργοστάσιο.

Ὁ Άλῆς ὄλη τὴν ἡμέρα δούλεψε μ' εὐχαρίστησι, με πάθος κι' ἀγάπη γιὰ τὴ δουλειά του. Γι' αὐτὸ κι' ὁ προϊστάμενός του τὸν ἀγαποῦσε ξεχωριστὰ και τοῦ εἶχε μάθει ὄλα τὰ μυστικά τῆς δουλειᾶς.

Τὸ βράδυ γύρισε σπιτί του εὐχαριστημένος.

Ἀφου φίλησε τὴ μητέρα του, ἔτρεξε νὰ συναντήση τοὺς συντρόφους του στὸ ἀντικρυνὸ κα-

φενεῖο. Ἐπαιξαν μιὰ παρτίδα χαρτιά. Παρακολούθησε ὕστερα ἕνα ἐνδιαφέρον παιγνίδι ταβλιού και πήρε τὸ δρόμο γιὰ νὰ ξαναγυρίση σπιτί του. Βρῆκε τὴ μητέρα του νὰ κάνει τὴ βραδυὴ προσευχή της. Ὅπως πάντα, γονάτισε κοντὰ στὴ μαμά του, ἔκαμε πιθήματα ἀπάνω στὸ χαλί τῆς προσευχῆς κι' ἔβγαλε τὴ γλώσσα του. Ἐτσι τὴν ἀνάγκασε, καθώς τελείωνε τὴν προσευχή της νὰ γελᾶση κι' αὐτή.

— Ἐλα, Ἀλῆ μου, τοῦ εἶπε. Ἄφησε τ' ἀστεῖα. Εἶνε ἀμαρτία...

— Ὁ καλὸς Θεὸς θὰ σὲ συγχωρήσει πὸν γελᾶς, μαμά...

Κι' ἔπειτα μ' ἀφέλεια τὴ ρώτησε:

— Μήπως ὁ καλὸς Θεὸς δὲν γελᾶει ποτέ του;

Μετὰ τὸ φαγητὸ ὁ Άλῆς ἄρχισε νὰ διαβάξη ἕν' ἀστυνομικό μυθιστόρημα, ἐνῶ ἡ μητέρα του τοῦ ἔπλεκε ἕνα μάλλο γιλέκο. Ἐπειτα, βγάζοντας ἀπὸ τὸ ἄρμαρι τὰ στρώματά τους πὸν μύριζαν λεβάντα, ἔφτιαξαν τὰ κρεβάτια τους και κοιμήθηκαν...

Τὴν ἄλλη μέρα, ἡ καλὴ μαμά ξύπνησε τὸν Άλῆ τὴν ὥρα τῆς πρωῖνης προσευχῆς.

Πόσο τὸ σαμοθόρι ἔβραζε εὐχάριστα στὴν τραπεζαρία πὸν μύριζε φρυγανιές! Ὁ Άλῆς εὐρίσκει πὸν σαμοθόρι ἔμοιαζε μ' ἕνα εργοστάσιο χωρὶς ἀφεντάδες, χωρὶς πίκρες και ἀπεργίες... Δὲν ἔβγαζε παρὰ ἄρωμα, ἀχνὸ και τὴν εὐτυχία τοῦ πρωῖνου...

Ὁ θάνατος πῆγε και βρῆκε τὴ μαμά τοῦ Άλῆ σὰν νὰ τῆς ἔκανε ἐπίσκεψι, σὰν μιὰ γειτόνισσα πὸν ἔφτασε στὸ σπιτί της τυλιγμένη σ' ἕνα πέπλο.

Ἡ φτωγὴ μαμά περνοῦσε τίς ἡμέρες της ἐτοιμάζοντας τὸ τσάι τοῦ γιου της και τὸ βραδυὸ του φαγητὸ. Μὰ ἐνοιῶθε ἕναν πόνον κοντὰ στὴν καρδιά της και, ὅταν κατὰ τὸ δειλινὸ ἀνέβαινε τίς σκάλες με τὰ ψώνια, μιὰ θαρραῖα κούρασι τὴν κυρίευε και τὸ κορμί της πλημμύριζε ἀπὸ ἰδρῶτα.

Ἐνα πρωί, πρὶν ὁ Άλῆς ξυπνήσει ἀκόμα, εἶχε νοιώσει τὸν ἑαυτὸ της ἄσχημα κοντὰ στὸ σαμοθόρι κι' ἀναγκάστηκε νὰ καθῆσει σὲ μιὰ καρέκλα.

Αὐτὸ ἦταν ὄλα

Ἐπειτ' ἀπὸ μιὰ στιγμή, ἡ καρδιά της εἶχε πάψει νὰ χτυπά. Ὁ Άλῆς, καθώς ἀνατιόταν γιὰ ποιὸ λόγο ἡ μαμά του δὲν τὸν εἶχε ξυπνήσει, ἐκείνο τὸ πρωί, ἔξακολουθοῦσε νὰ τὴν περιμένει.

Ἡ κραυγὴ τῆς σειρήνας τῆς ράμπρικας χάνοντας μέσ' ἀπὸ τὰ τζάμια ὄλη τὴν ὀξύτητα τοῦ ἤχου της, ἔφτασε ὡς τ' αὐτιά του σὰν μέσ' ἀπὸ ἕνα σφουγγάρι...

Ἀναπήδησε τότε και στάθηκε μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς τραπεζαρίας.

Κύτταξε τὴν πεθαμένη, πὸν φαινόταν σὰν νὰ κοιμάται, με τὰ χέρια της ἀκουμπισμένα ἀπάνω στὸ τραπέζι. Προχώρησε ἀργὰ και τὴν ἔπιασε ἀπὸ τοὺς ὄμους. Ἀναπήδησε ὄμως ξαφνικά καθώς ἀκούμπησε τὰ χεῖλη του ἀπάνω στὰ μάγουλά της, πὸν ἦσαν παγωμένα σχεδόν...

Μὰ και πάλι δὲν κατάλαβε.

Τὴν ἔπηρε στὴν ἀγκαλιά του, τὴν μετέφερε στὸ κρεβάτι του, ρίχτηκε κοντὰ της και προσπάθησε νὰ ζεστάνη μέσ' στὴν ἀγκαλιά του αὐτὸ τὸ ψυχρὸ κορμί... Προσπάθησε νὰ τοῦ δώσει τὴ ζωὴ του...

Μὰ τοῦ κάκου... Οἱ νεκροὶ δὲν ζωντανεύουν...

Τὴν ἄφησε τότε και κατα-

Τράβηξε γιὰ τὴν προκουμαῖα

Η ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΡΩΤΙΚΗ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙ

(Τοῦ Σμίτ)

Όταν θά πάρης τὸ χέρι μου, ἀγαπημένη, μέσα στὸ δικό σου χέρι, ὁ οὐρανὸς μὲ τᾶστρα του καὶ τὸ φεγγάρι θά ἐορτάσῃ καὶ θά γελάσῃ...

— Εἶνε μικρὸ τὸ χέρι σου, ἀγαπημένη...

Καὶ τὸ δικό μου πῶς θά τρέμῃ, ὅταν τ' ἀγγίξῃς!

Κι' ὅταν μοῦ πῆς ἐσὺ πῶς μ' ἀγαπᾶς ἢ πῶς μ' ἀγάπησες μιὰ ἡμέρα, "ὦ! μὴν τρομάξῃς, κόρη μου, ἀν δῆς τὴ νύχτα ἡμέρα νὰ γενῇ..."

Γιατὶ γιὰ μένα πάντα βασιλεύει μιὰ νύχτα θλιθερῆ ἐπειδὴ ἐσὺ δὲν θέλησες ποτὲ νὰ μὲ κυττάξῃς.

"Ελα λοιπὸν τὸ χέρι σου, ἀγαπημένη, μέσ' τὸ δικό μου χέρι ν' ἀποθέσῃς..."

Κι' ἀπὸ τὸ στόμα σου ποὺ ἡ ἀνοιξι πλάσμενο τῶχει μὲ λουλούδια, ν' ἀκούσω μιὰ στιγμὴ τὴ λέξι ἐκείνη ποὺ γιὰ μένα θᾶνε ἡ μοναδική, γιατί ζωὴ καινούργια θά μοῦ φέρῃ.

"Ελα! Προσμένω ὡς τὴν αὐγή.

ΣΤΗΝ ΝΕΚΡΗ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

(Τοῦ Ρίχτερ)

Σὲ ποῖο μέρος, σὲ ποιά κατοικία σὲ θρῆκε ὁ ὕπνος καὶ σ' ἀγκάλιασε, ὦραία μου;

"Εφυγες ξαφνικά ἀπ' τὴ ζωὴ μου. Πρὶν ἀκόμα τὰ δάκρυα καὶ οἱ πόνοι τοῦ κόσμου σοῦ φλογίσουν τὴν ἀθάνα σου φωνή..."

Ποῖς τῶλεγε πῶς τὰ ματάκια σου θά κλείνανε τόσο γλυκά, τόσο ἀπαλά.

Καὶ πῶς τὰ μάτια μου ἔτσι θά ἦταν γραφτὸ νὰ σ' ἀντικρύσουν: Νεκρὴ κάποιου πρωί;

Τώρα, κι' ἀν πέρασε τόσοσ καιρὸς, στὸ νεοσκαμμένο τάφο τὰ κρίνα ποὺ σοῦ φύτεψα, ἀνθίζουνε ἀκόμα καὶ εἶνε ὕγρὸ τὸ χῶμα τοῦ τάφου σου.

Γιατὶ στὰ κρίνα μέσα κλεισμένη κρατᾶς τὴ ζωὴ μου, γιατί στὸ χῶμα σου — ὦραία νεκρὴ ἀγάπη — τὰ δάκρυα ἐνὸς ἔρωτος κάθε πρωί ποτίζουνε τὸν τάφο...

Κι' ὅταν τὸ νοῦ μου κάποτε τὸν φέρνω, σ' ἐκείνον

λαθαίνοντας πειὰ τί εἶχε συμβῆ, θέλησε νὰ κλάψῃ. Μὰ δὲν ἔκλαψε καθόλου, παρ' ὅλη τὴν ἐπιθυμία του, ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Τὰ μάτια του ἦσαν φλογισμένα, χωρὶς ἓνα δάκρυ νὰ μπορῇ νὰ θγῆ ἀπ' αὐτά. Κυτταζόταν μέσα στὸν καθρέφτη κι' ἔλεγε πῶς ἦταν δυνατόν νὰ ἔχη τὸ ἴδιο πρόσωπο ποὺ εἶχε καὶ χθὲς, ἀφοῦ ἡ μητέρα του εἶχε πεθάνει;

"Ὁ Ἄλῃς θά ἤθελε νὰ εἶχε ἀδυνατίσει ξαφνικά, νὰ εἶχαν ἀσπρίσει τὰ μαλλιά του, νὰ εἶχε καμπουριάσει ἀπὸ τὸ σπαραγμὸ του, νὰ εἶχε γεράσει ὡς νὰ ἦταν ἕκατὸ χρόνων.

"Ἐπειτα πηγαίνει καὶ κύτταζε τὴ νεκρῆ. Δὲν ἦταν καθόλου τρομαχτική.

"Ἀπεναντίας τὸ πρόσωπό της ἦταν τρυφερὸ καὶ γλυκὸ, ὅπως ἄλλοτε. Σὲ κάποια στιγμὴ, ἔκλεισε τὰ μισόκλειστα μάτια της...

Κι' οὔτε τὴ στιγμὴ ἐκείνη, θγῆκε ἓνα δάκρυ ἀπὸ τὰ δικά του μάτια...

Τὴ νύχτα ἐκείνη κοιμήθηκε ὅπως πάντα... Καὶ τὸ πρωί, ὡς πάντα, περίμενε τὴ μητέρα του νὰ τὸν ξυπνήσῃ... "Ἦξερε πῶς ἦταν πεθαμένη, μὰ τὴν περίμενε..."

Τὴν περίμενε κ' ἡ ὦρα περνοῦσε...

Τὴν περίμενε κι' ὁ ἥλιος ἀνέβαινε στὸν οὐρανό...

Τότε, ὡς τρελλός, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ:

— Μαμά!... Μαμά!... Μαμά!...

Μὰ δὲν ἦταν πειὰ κανεὶς στὸ σπῆτι γιὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ...

ΣΑΪΤ ΦΑΪΚ

τὸν παλῆο καιρὸ, ποὺ μὲ τὰ γέλια σου στὸν ὕπνο μου ἐμιλοῦσες...

Καὶ θυμοῦμαι ὦραία μου ἀγάπη — κάποιαν ἀνοιξι ἀπὸ ἐκείνες ποὺ περάσαμε στὴ θάλασσα κοντά, τὰ χρόνια ἐκείνα τὰ παλιά... "ὦ! τότε ἡ ζωὴ, ποὺ μόνος τώρα τυραννιέμαι νὰ τὴν περάσω, ἀτέλειωτο μαρτύριο, χωρὶς κανένα φῶς καὶ θέλητρο, μοῦ μοιάζει..."

Γιατὶ ἐσένα κάπου ὁ ὕπνος θά σὲ θρῆκε καὶ σ' ἀγκάλιασε γιὰ πάντα.

Γιατὶ ἐσὺ ἀπ' τὴ ζωὴ μου ξαφνικά, χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσῃς, πέταξες μακριὰ μου καὶ μ' ἀφήσες μονάχο ἐδῶ στὴ γῆ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙ

(Τοῦ Σπερέλλι)

"Ἦταν μαζί μου ἐκείνη τότε. Ἦταν κοντά μου, ἦταν δική μου. Θυμᾶμαι ἀκόμα ἐκείνη τὴ στιγμὴ, τὸ πρῶτο ἐρωτικὸ φιλὶ ποὺ τῆς ἐπῆρα.

"Ὁ ἔρωτας μᾶς εἶχε παρασύρει καὶ τρέχαμε ὡς δυὸ τρελλὰ ἐλαφάκια, στοὺς κάμπους καὶ στοὺς κήπους τῆς ζωῆς...

Πῶς μ' ἔσφιγγε ἐκείνη, πόσο γλυκά ἦσαν τὰ λόγια ποὺ μοῦ ψιθύριζε στ' αὐτί!...

Πόσο γλυκειὰ ἦταν ἡ ζωὴ.

* * *

Μὰ ἔτσι καθὼς τρέχαμε — πῶς τὸ θυμᾶμαι ἀκόμα! — σ' ἓνα γεφύρι σταματήσαμε μαζί...

— Ποῖος θά περάσῃ πρῶτος; εἶπε ἐκείνη...

— Μαζὺ θά τὸ περάσουμε, εἶπα ἐγώ...

Καὶ προχωρήσαμε... Καὶ τὸ περάσαμε... Καὶ τὸ γεφύρι τὸ περάσαμε μαζί.

* * *

Μ' ἀλλοίμονο!

"Ἀπ' τὸν καιρὸ ἐκεῖνο, δὲν εἶδε πειὰ κανεὶς τὴν εὐτυχία.

"Ἡ ἀγάπη πέταξε, ἐκείνη ἄλλαξε κι' ἐγὼ μακριὰ της θρῆσκομαι στὸν κόσμο.

Γιατ' ἦταν ἡ ἀγάπη μας πολὺ τρελλή, γιατί ἦταν ἡ ὦραία μου, παιδί ἀκόμα, γιατί ἤμουνα κι' ἐγὼ πολὺ παιδί...

* * *

"Ἦταν μαζί μου ἐκείνη τότε...

"Ἦταν κοντά μου, ἦταν δική μου...

Μὰ τὸ γεφύρι ἐκεῖνο ἦταν ἡ ζωὴ...

Καὶ τὸ περάσαμε μαζί, χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ το σκεφτοῦμε...

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(Τοῦ Tiedge)

Σ' ἐσένα ἀπόψε ἓνα τραγοῦδι ἀπὸ τὴν ψυχὴ θά γράψω... "Ἐνα γλυκὸ τραγοῦδι..."

"Ὅπως ἐσὺ μιλοῦσες, ὅπως ἐσὺ φιλοῦσες, κανεὶς ἄλλος δὲν φίλησε, δὲν μίλησε ἀκόμα.

"Ὅπως ἐσὺ ἀγαπημένη. "Ὅπως ἐσὺ, κόρη ὦραία!

Στὴν ἀφρισμένη θάλασσα ποὺ πλέω τώρα μὲ ἀνοιγμένο τὸ πανί, καθὼς ἀνοιχτήκα μακριὰ, ὁ νοῦς μου, ἡ σκέψι μου, οἱ πόθοι μου ὅλοι συντρίφτηκαν καὶ μόνο ἐσὺ ἀπομένεις... ἐσὺ, ποὺ ἀπόψε θὲ ν' ἀκούσης τὸ τραγοῦδάκι αὐτὸ ποὺ σοῦχω ἐτοιμάσει...

Δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐκεῖνος... "Ὀχι! Πέθανε πειὰ ὁ νέος τῶν χρόνων ποὺ διαβήκανε ἀπὸ τότε..."

"Ἐπέθανε τὸ νέο αὐτὸ παιδί...

Καὶ τὸ τραγοῦδι αὐτὸ ποὺ γράφω ἀπόψε ἐγὼ γιὰ σένα...

Μαζὺ, τὸ κλάμα θάχῃ καὶ τὸ θρῆνο ἐνὸς θανάτου...

Καὶ τὸν παλμὸ ἀκόμα θάχῃ μιᾶς ἀγάπης...

Ποῦ ζῆ, ἀλλὰ μακουά. πρὸς ἄλλα μέρη... ἐπέταξε γιὰ πάντα...

